

Kitoks požiūris

geografijos draugijos deklaracija

kitoks požiūris

geografijos draugijos deklaracija

Priekinis viršelis: **Energijos srautai**

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

Kas yra kitoks požiūris?

Kitoks požiūris yra įsitikinimų ir prioritetų deklaracija. Joje mes pateikiame argumentus už geografiją švietime, kurie yra nukreipti į ateitį ir įtikinami: yra keletas dalykų, svarbesnių už mokymąsi apie „žemę kaip mūsų namus“.

Kam ji skirtas?

Kitoks požiūris yra pakartotinis geografijos vietos ugdymo programoje pagrindimas. Tačiau pasaulis keičiasi, keičiasi ir mokymo programa. Šis leidinys, pagalbinė medžiaga ir svetainė yra skirti naudoti **bet kokiam kontekste, kai reikia paaiškinti, skatinti ar reklamuoti geografiją**.

Jis:

- pademonstruos gyvosios geografijos galią
- įkvėps mokytojus pagyvinti mokymo programą
- primins, kad augant svarbu pažinti pasaulį
- vertins vaikų ir jaunuolių patirtį ir smalsumą
- pateiks argumentų mokymuisi už klasės ribų, realiame, netvarkingame pasaulyje
- padės mums suprasti alternatyvias ateities galimybes
- džiaugtis geografija kaip vieną didžiųjų žmonijos idėjų.

Apsilankykite

www.geography.org.uk/adifferentview

Šioje nuorodoje rasite šiame dokumente naudotus atvaizdus su papildomomis atvaizdų grupėmis ir pagalbinėmis veiklomis, skirtomis praktiniam naudojimui pamokų metu; taip pat yra tiesioginių nuorodų į geografijos projektus ir kitas šiame leidinyje nurodytas svetaines.

„... mums gali tekti atsisakyti senų pamėgtų dalykų... ir užleisti vietą stipresnėms sąsajoms su kitais dalykais ir pamokomis, kurios skatina mokinius geografiškai suvokti savo

gyvenimą ir patirtis“

Profesorius David Lambert,
geografijos draugijos vadovas

Dingstančios vietos

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

1 Geografija: *geriausias* mokymo programos šaltinis

Geografija yra visą gyvenimą trunkančio „pokalbio“ apie žemę, kaip žmonijos namus, pagrindas. Todėl geografija prisideda prie subalansuoto visų jaunuolių ugdymo mokyklose, kolegijose ir kitose įstaigose.

Geografija nėra siauras akademinis dalykas keletui žmonių. Ji yra esminis dalykas kiekvienam. Ji prasideda labai anksti, kai mažas vaikas susiduria su pasauliu ir pradeda jį pažinti. Geografija gali papildyti ir praturtinti mokymąsi visą gyvenimą.

Geografija žavi ir įkvepia: žemės grožis, siaubinga žemę formuojančių jėgų galia – šie dalykai patys gali mus sunaikinti. Geografinis tyrimas patenkina ir skatina *smalsumą*. Geografija *padeda geriau suvokti*: daugelį šiuolaikinių iššūkių – klimato kaitą, aprūpinimą maistu, energijos rūšių pasirinkimą, kurių neįmanoma suprasti be geografinio konteksto.

Geografija skirta gyvybiškai svarbiems švietimo tikslams: pasitelkdami geografiją mąstymui ir sprendimų priėmimui galime gyventi savo gyvenimą kaip *sumanūs piliečiai*, žinantys savo vietines bendruomenes globalioje aplinkoje.

Geografai yra įgudę: dėl naudojimosi žemėlapiais ir į daugialypę terpę perkeltais žmonių ir vietų vaizdais, skaitmeniniais duomenimis ir grafinais komunikacijos būdais bei geografinių informacinių sistemų, kuriomis grindžiamas mūsų gyvenimas, perpratimo geografai yra *sumanūs ir geidžiami darbo rinkoje*.

„Žemės, kaip žmonijos namų, tyrinėjimas“.

Ron Johnston, geografijos profesorius, 1985 m.

„Geografija žavi labiausiai. Ji taip pat yra pagrindinė gero išsilavinimo dalis. ...

[ir] viena didžiųjų žmonijos idėjų ...

Jos užmojai yra neįtikėtinai dideli.

Tačiau mes žinome, kad dar absurdiškiau būtų jos atsisakyti.

Alastair Bonnett, geografijos profesorius

„Aš galvoju apie geografiją ir istoriją kaip apie pasaulio žinių dvi dedamąsias. Pridėkite prie jų paprastą išminties perlų virtinę ir jūs

būsité intelektualiai pasirengę bet kokiai progai.“

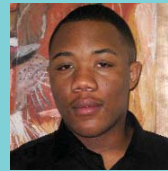
Sandi Toksvig, TV laidų vedėja

„Vakar vakare grįžau namo praleidęs dvi savaites JAV. Net išlipdamas iš orlaivio ant trapo jaučiausi taip, lyg būdamas namie ...“

Will Self, rašytojas, savo „Independent“ skiltyje „Psychogeography“, 2008 m. birželio 7 d.

„Geografija yra šaunu. Aš ketinu apie ją papasakoti visiems savo draugams“

Anton, jaunimo geografijos projekte dalyvaujantis 10 klasės mokinys. Jo vidurinio išsilavinimo pažymėjime geografija yra įvertinta A balu.

„Geografija supažindina jaunimą su realiomis pasaulinėmis ir vietinėmis problemomis, suteikdama jiems balsą ir priežastis pasisakyti.

Šis dalykas niekada nestovi vietoje, nuolat

kinta, kad perteiktų būsimus pokyčius pasaulyje.

Štai kodėl mokytojams ir mokiniams ji taip patinka!“

Dee Saran, geografijos mokytoja

Gamintojai ir vartotojai

Noredami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

2 Mąstome geografiškai

Esminis geografijos mokymosi tikslas yra gebėjimas pritaikyti žinias ir konceptualų supratimą naujoje aplinkoje: tai yra, „geografiškai mąstyti“ apie besikeičiantį pasaulį.

Štai iššūkis:

„Man atrodo, kad mums reikia globalus vietos ir aplinkos suvokimo.“

Profesorė Doreen Massey

O štai atsakymas:

„Geografinis mąstymas yra unikaliai galingas būdas perprasti pasaulį. Nors jis ir nepateikia plano....., geografinis mąstymas suteikia kalbą – sąvokų ir idėjų rinkinį, kuris gali padėti mums pamatyti ryšius tarp vietų ir mastelių, kurių kiti dažnai nepastebi. Štai todėl turėtume sutelkti dėmesį į geografijos gramatiką ir begalinį jos žodyną. Tai yra geografinio mąstymo galia“.

Peter Jackson,
žmonijos geografijos profesorius

Kaip mokyklinė geografija moko vaikus „mąstyti geografiškai“?

Vienas iš būdų suprasti geografiją yra *kalba*, suteikianti galimybę mąstyti apie pasaulį: žiūrėti į jį, tyrinėti, galbūt net suvokti jį naujais būdais.

Kalbos turi *žodyną*. Norint kalbėti kalba, reikia žodyno, bet vien tik jo nepakanka. Kalbos taip pat turi *gramatiką*: taisykles, sąvokas ir procedūras, kurios leidžia sukurti reikšmes.

Geografijos *gramatika* yra jos „didžiosios idėjos“, padedančios sutvarkyti *žodyną* (geografinę informaciją) ir suteikti jam reikšmę. Šios didžiosios idėjos buvo išreikštos įvairiais būdais – nuo jauno iki vyresnio nei 16 metų amžiaus. Pavyzdžiui, 2006 m. GD metinėje konferencijoje profesorius Peter Jackson pasiūlė tokią sistemą:

- erdvė ir vieta (pvz., būdai, kaip erdvė naudojama ir humanizuojama kuriant prasmingas vietas)
- mastelis ir ryšys (pvz., būdai, kuriais žmonės ir vietos yra susieti, nuo vietinių iki pasaulinių)
- artumas ir atstumas (pvz., kaip technologijos tam tikrais būdais sumažino atstumo keliamą įtampą – tiesiogine prasme mažina atstumus)
- santykinis mąstymas (pvz., kaip suvokiame pasaulį, priklauso nuo mūsų perspektyvos).

Pavyzdžiui, geografijos studijų programos nacionalinės mokymo programos 3 pagrindiniame etape minimos gana panašios „pagrindinės sąvokos“:

- vieta
- erdvė
- mastelis
- tarpusavio ryšys
- fiziniai ir žmogiškieji procesai
- aplinkos sąveika ir tvarus vystymasis
- kultūrinis supratimas ir įvairovė.

Thinking geographically – using the big ideas to organise the information – enables children and young people to develop an understanding of:

■ **Fizinį pasaulį:**

žemę, vandenį, orą ir ekologinę sistemą, peizažus ir procesus, kurie juos sukelia ir keičia.

■ **Žmonių aplinką:**

visuomenės, bendruomenės ir žmogaus procesus, susijusius su darbu, namų, vartojimo ir laisvalaikio supratimu, ir su tuo, kaip kuriamos atitinkamos vietos.

■ **Tarpusavio ryšį:**

siejantį fizinį pasaulį ir žmogiškąją aplinką bei tvaraus vystymosi sampratą.

■ **Vieta ir erdvę:**

atpažįstant panašumus ir skirtumus visame pasaulyje ir plėtoti žinias bei supratimą apie vietą, tarpusavio ryšį ir erdvinius modelius.

■ **Mastelį:**

„mastelį keičiantis objektyvas“, per kurį „matomas“ dalykas, ir vietinių, regioninių, nacionalinių, tarptautinių ir pasaulinių perspektyvų reikšmė.

■ **Jaunimo gyvenimą:**

naudojant savo pačių atvaizdus, patirtį, reikšmes ir klausimus; „kreipiantis“ į vaikus ir jaunimą kaip aktyvius mokymosi dalyvius.

„Geografinio mąstymo“ pranašumas yra tai, kad jis atgaivina mokyklos geografiją – vaikai ir jaunimas užduoda klausimus apie savo pasaulį ir jį tyrinėja. Būtent tą ir vadiname „gyvąja geografija“ (žr. toliau).

Jaudinančios istorijos

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

3 Gyvoji geografija

Geografija mokyklose, kolegijose ir kitose švietimo įstaigose yra susijusi su realaus pasaulio suvokimu ir detaliu apibūdinimu aprašymu. Ji ieško paaiškinimų, kaip veikia pasaulis, ir padeda mums galvoti apie alternatyvias ateities perspektyvas, tai yra „Gyvoji geografija“.

Nesvarbu, ar ji suskirstyta pagal dalyką, temas ar sritis, „Gyvoji geografija“ į mokymo programą įtraukia šiuolaikinį kontekstą ir realaus pasaulio tyrinėjimą. Taigi gyvoji geografija yra stiprus mokyklinės geografijos, kaip dvidešimt pirmojo amžiaus dalyko, „prekės ženklas“.

Gyvoji geografija:

- yra tiesiogiai susijusi su žmonių gyvenimais ir darbo pasauliu
- yra apie pokyčius – pripažįsta, kad praeitis padeda paaiškinti dabartį, bet yra nukreipta į dabartį ir ateitį
- turi mastelį „keičiantį objektyvą“, kad vietinis aspektas visada būtų pateikiamas globaliame kontekste
- yra „itin pastabi“ – pažvelgia po paviršiumi, kad nustatytų mechanizmus, kurie keičia aplinką ir visuomenę
- skatina kritiškai suprasti tokias didžiąsias idėjas tokias kaip „tvarus vystymasis“, „tarpusavio priklausomybė“ ir „globalizacija“.

požiūriai

„Geografija paruošia jaunimą suteikiant jiems žinių, įgūdžių ir supratimo, kad jis galėtų suprasti savo pasaulį ir įveikti iššūkius, kurie formuos mūsų visuomenes ir aplinkas vietiniu, nacionaliniu ir pasauliniu mastu.“

Dr. Rita Gardner,
RGS-IBG direktorė

„Šiandieninė geografija yra įdomi tuo, kad tai yra pirmoji mokymo programa, kuri JK rimtai įvertina poreikį kritiškai ir kūrybiškai mąstyti apie ateitį“.

David Hicks,
Edukologijos profesorius

„Gyvoji geografija“ skamba ambicingai. Ji yra ambicingas dalykas ir jos verta siekti.

Laisvė

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

4 Geografija ir jaunimas

Patys jaunuoliai, dirbantys su mokytojais, remdamiesi savo patirtimi ir smalsumu, turėtų būti skatinami padėti formuoti geografijos mokymo programą.

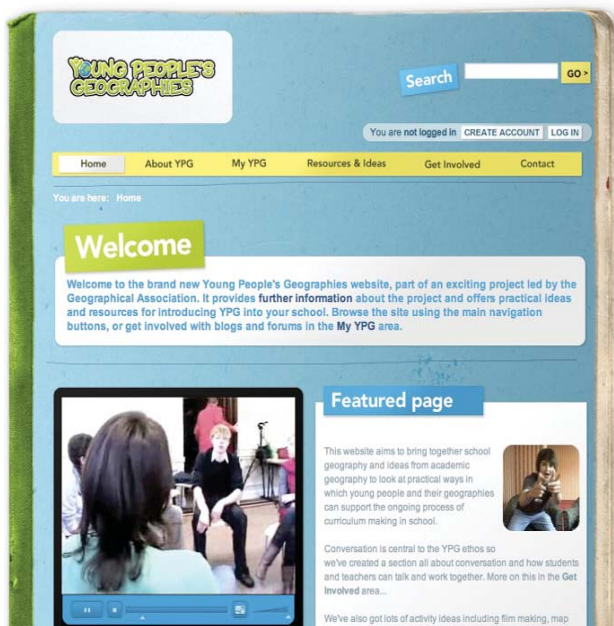
Dažniausiai mokytojai sprendžia, ką jaunimas sužino per pamokas. Tačiau ką vaikai ir jaunimas sužino iš tos geografijos, kurią gauna? Jaunimo geografijos (JG) projektas nagrinėjo praktinius būdus, kaip jaunimo pomėgiai, patirtis, siekiai ir smalsumas gali paveikti geografijos mokymo programą. JG mokymo programa atsiranda tada, kai mokytojai reaguoja į tai, kaip mokiniai *suvokia* žinias, kurias jie gauna per geografijos pamokas.

Vartojant dvi metaforas, įprastas švietime, JG mokymo programoje mažiau kalbama apie „kiekį“, ir daugiau apie „turinį“.

Jai būdinga:

- *įvairūs* pokalbiai: tarp mokytojų, jaunimo, mokytojus ruošiančių asmenų ir mokslininkų geografų
- *pedagogika*, skatinanti bendravimą ir žinių mainus, įskaitant argumentavimą, diskusijas ir sprendimų priėmimą
- jaunimo *kasdienės patirtys* apie kurias jie papasakoja patys ir kurias gauna iš geografijos *tyrinėjimų*
- jaunimo įtraukimo į *mokymo programos sudarymą* ir įtakos jai darymo išplėtimas.

Norime, kad mokiniai suprastų, jog geografija gali būti „apie juos“, augančius pasaulyje, ir norime, kad mokytojai remtųsi šia idėja. Turėtume pabandyti sudominti jaunimą, bei rasti būdų, kaip paskatinti juos mąstyti ir sudominti turiniu, kuris gali būti už jų artimiausių interesų ribų.

požiūriai

„Yra ryšys tarp jaunimo ir disciplinos, kuris turi būti dvipusis procesas, kuriuo jie skatinami peržiūrėti ir persvarstyti savo esamą supratimą“

Mary Biddulph, mokytojų trenerė ir JG projekto vadovė

„Geografija [mūsų mokykloje] visada buvo gerai atstovaujama, nes tai yra dalykas, kuris daro įtaką kiekvienam vaikų gyvenimo aspektui ir padeda auginti rūpestingesnius ir

supratingesnius rytojaus piliečius“

Elizabeth Pateman, dalyko vadovė, „Thurnham C of E“ darželis, Kentas

*„Sužinojau, kad geografija yra visur aplink mus, ir iš tiesų, veikia mus visus. **Aš irgi esu geografija.** Pastatas yra geografijos dalis. Viskas yra geografija. Ji ne tik apie Jamaiką, joje yra ir Afrika ir Britanija. Ji apie mus kaip bendruomenę ir aš tą išmokau. Manau, kad geografija dabar yra smagesnė, ir aš ketinu apie tai papasakoti savo draugams.“*

Anton, jaunimo geografijos projekte dalyvaujantis 10 klasės mokinys.

| pasaulio pakraščius

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

5 Tiriamoji geografija

GD tiki geografiniais tyrimais: tai yra, kad mokiniai aktyviai dalyvauja ir tyrinėja, o ne tik pasyviai gauna žinias.

Geografija iš esmės yra „atradimų dalykas“. Buvo laikas, kai ji buvo susijusi *tik* su tyrinėjimu, informacijos apie pasaulį apibūdinimu ir rinkimu: tiesiogine prasme geografija buvo „pasaulio užrašymas“. Ji vis dar susijusi su tyrinėjimais ir atradimais, tačiau pasitelkia žiniasklaidą, skaitmenines technologijas bei tiesioginę patirtį. Šiandien geografija gali apimti daugybę tyrimų ir tyrinėjimo formų, pasitelkiant vaizduotę ir kūrybiškumą kritiškai mąstyti apie tai, ką matome.

Geografijos paveldas nėra nekaltas. Pavyzdžiui, XIX amžiuje ir XX amžiaus pradžioje vadovėliai dažnai skatino britų moksleivius pasaulį suvokti tokiu būdu, kurį dabar laikytume rasistiniu. Šiuolaikinė mokyklinė geografija kvestionuoja gautas idėjas ir įprastines žinias ir vaidina svarbų vaidmenį kvestionuojant išankstines nuostatas, kurios kartais riboja mūsų supratimą apie save ir kitus.

Tai labai svarbus geografijos indėlio į švietimą aspektas. Tai leidžia mums „keliauti pasitelkiant kitokį požiūrį“¹.

Pasaulio pažinimas naudojant GIS

„Kas mes esame ir ką galime pasiekti, priklauso nuo to, kaip mes suvokiame save veikiami didžiulio

spaudimo, kurį sukelia tai kaip mus suvokia kiti“.

Judy Ling Wong, JK EAT (etninės aplinkos tinklo) direktorė

Geografija gali sužadinti pagrindinį jaunimo smalsumą ir rūpimus klausimus:

Tapatybė: Kas aš esu? Iš kur aš kilęs? Kas yra mano šeima? Kokia yra mano „istorija“? Kas yra mane supantys žmonės? Iš kur jie atvyko? Kokia yra jų „istorija“?

Vieta pasaulyje: Kur aš gyvenu? Kaip ši vieta atrodo? Ką aš apie ją manau? Kaip ji keičiasi? Kaip aš noriu, kad ji pasikeistų? Ar galiu tai paveikti?

Fizinis pasaulis: Iš ko sudarytas pasaulis (ir ši vieta)? Kodėl daiktai kinta? Kas su daiktais nutinka?

Žmogaus aplinka: Kas nusprendžia, kas ką, kur ir kodėl gaus? Kas yra sąžininga? Kas nusprendžia? Kaip sprendžiame nuomonių skirtumus?

Klausimai ir tyrimai yra geografinio mąstymo pagrindas. Išlavintas geografinis protas gali tinkamai atsakyti į šiuos pagrindinius klausimus.

požiūriai

„Galite keliauti jūromis, po ašigalius ir dykumas ir nieko nepamatyti. Norėdami iš tikrųjų suprasti pasaulį, turite įsigilinti į žmones ir vietas. Kitaip tariant, išmokite geografijos. Neįsivaizduoju dalyko,

kuris būtų aktualesnis mokyklose. Be jo mes visi būtume pasiklydę.“

Michael Palin,
aktorius, rašytojas, keliautojas

„Geriausias dalykas geografijoje yra tai, kad ji suteikia galimybę susipažinti su tuo kaip veikia mūsų planeta ir ta gausybė gamtos stebuklų, kurie joje yra ... geografija ir geologija suformuoja jums tokią ilgalaikę apie tai, kas nutiko praeityje, kad paveiktų mūsų sprendimų priėmimą ateityje“

Iain Stewart,
laidų vedėjas ir akademikas

Tarp dangaus ir žemės

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

6 Geografija ir „tikrasis pasaulis“

Lauko darbai, t.y. mokymasis tiesiogiai laukiniame realiame pasaulyje už klasės ribų – yra esminė geografijos mokymo dalis.

Nėra jokio „realaus pasaulio pažinimo“ pakaitalo – bent jau tam tikrais atvejais. Geografijoje tai pasireiškia ypatingu būdu: mes tai vadiname lauko darbais, nors jie ne visada atliekami laukuose!

Tyrimas₃ mums tiksliai parodo, kodėl lauko darbai yra svarbūs, tačiau daugeliui mokytojų nereikia atlikti tyrimų, kad jie tą galėtų pasakyti.

požiūris

*„Galite paklausti ar tai apsimoka?
... Galiu garantuoti ne tik už sunkų
darbą, bet ir už atlygį, kurį gaunu
išgirdusi apie tai, kas mokiniams tikrai
patiko – naktiniai pasivaikščiojimai
miške, Vajaus upės kirtimas aukštai
esančiu tiltu, sakalai keleiviai
Symonds Yat, rankomis valdomas
keltas. ... ir taip toliau.
Jūs klausiate kur gi tie sakalai
keleiviai yra numatyti nacionalinėje
mokymo programoje?*

*Galiu jums pasakyti, kad
jie yra mažose magijos
dalelėse, kurias tie
jaunuoliai nešiosis su
savimi visą likusį
gyvenimą. Tegyvuoja
lauko darbai!“*

Paula Richardson,
mokytoja ir mokytojus ruošianti
specialistė

Švietimo, vaikų paslaugų ir įgūdžių standartų tarnyba (ŠVPĮST) puikiai supranta lauko darbų vertę geografijoje: „Mokyklos turėtų suprasti lauko darbų naudą gerinant geografijos standartus ir pasiekimus“ (ŠVPĮST, 2008 m.). Vyriausybė taip pat pritarė lauko darbams ir investavo į „Mokymosi už klasės ribų deklaratiją“ (MUKR): „Manome, kad kiekvienas jaunuolis turėtų patirti pasaulį už klasės ribų kaip esminę mokymosi ir asmeninio tobulėjimo dalį, kad ir koks būtų jo amžius, gebėjimai ar aplinkybės... Sauga bus užtikrinama praktiškai ir proporcingai, tai apima ir kiek galima mažesnę su sauga susijusių dokumentų kiekį“ (MUKR, 2008 m.).

Vaikai ir jaunuoliai dažnai pastebi, kad darbas lauke yra labai motyvuojantis ir gali imti siekti kur kas daugiau, nei manė galintys.

požiūriai

„Dirbome nuo tada kai atsikėlėme iki kol 22:00 val. užgeso šviesos!

Aš nežinojau, kad tiek galiu!

10 klasės moksleivė apie savo gyvenamosios vietos lauko darbus Derbišyre

„Buvau gana beviltiškas mokinys, bet nuo neabejotinos nesėkmės mane išgelbėjo geografijos mokytojas. Jis atsisakė klasės ir viso to siaubo, kurį ji man kėlė. Vietoje to nusivedė klasę į Brekono Bakenus. Tie pirmieji aukšti kopimai ir

pasivaikščiojimais... man buvo lemiamas laikotarpis“

Paul Rose,
BBC televizijos mokslo laidų vedėjas

Išvaizda gali būti apgaulinga

Norėdami sužinoti daugiau ir rasti idėjų mokymui apsilankykite www.geography.org.uk/adifferentview

7 Mokymo programos sudarymas pasitelkiant geografiją

GD mano, kad mokytojai turėtų būti atsakingi, tačiau taip pat jie yra savarankiški profesionalai, kurie vadovaujasi ugdymo tikslais ir uždaviniais: tai yra, jie yra mokymo programų kūrėjai ir dalykų vadovai.

Kai mokytojus, kurie jaučia aistrą savo dalykui, įkvepia aiškus dalyko edukacinių pranašumų suvokimas, jie kartu su mokiniais gali sukurti stebinančią, iššukius keliančią, patrauklią ir „gyvą“ geografiją. Štai ką turime omenyje sakydami „mokymo programos kūrimas“ – mokytojai, subalansuojantys tris energijos šaltinius klasėje:

- paties mokytojo praktiniai įgūdžiai ir kompetencija
- mokinių interesai ir poreikiai
- tai ką gali pasiūlyti dinamiškas, kintantis dalykas.

Mokymo programos kūrimas nėra vien techninis dalykas, nurodantis tikslus ir mokymų kursą jiems pasiekti. Tai yra moralinis rūpestis ir turėtų atspindėti tai, ką, mūsų manymu, reikėtų mokyti. Štai kodėl mes manome, kad mokymo programai didelę įtaką turėtų turėti pasitikintys ir savarankiški mokytojai.

Vyriausybė sutinka:

„...turime palaikyti mokytojus, kad jie būtų patys geriausi, kokiais tik gali būti, kad išnaudotų savo potencialą ir mokiniai tokiu

atveju galėtų realizuoti savo galimybes.“

Jim Knight, mokyklų ministras, 2008 m. geografijos draugijos metinėje konferencijoje.

mokytojai

dalykai

jaunimas

Mokymo programos sudarymas apjungia šiuos tris energijos šaltinius, kad būtų galima suformuoti sėkmingą mokymą

Geografijos mokytojų moralinis rūpestis yra padėti jauniems žmonėms ugdyti gebėjimą kritiškai mąstyti: naudingai atskirti dalykus ir aptikti įrodymų bei argumentų trūkumus. Geografijos mokytojai, kaip mokymo programų rengėjai, susiduria su trimis konkrečiais iššūkiais.

1 Geografijos tematika nuolat tobulėja.

Tai ne tik atvejis, kai turime įsitikinti, kad mūsų faktai ir skaičiai yra „patys naujausi“: tai, kaip matome pasaulio pokyčius. „Žodynas“ ir „gramatika“, kuriuos naudojame norėdami suprasti pasaulį, keičiasi!

2 Dalykas ne visada yra gerai perprantamas.

Apibendrintai suprasti dalyką nėra lengva, ypač mokytojams, kurie nėra specialistai. Kai kuriems vyr. mokytojams gali būti net sunku suvokti tikrąją geografijos esmę mokymo programoje.

3 Dalyko turinys – jo „žodynas“ – gali būti begalinis, todėl mums reikia aiškaus pagrindimo, kad galėtume iš jo rinktis.

Tačiau šie iššūkiai taip pat yra puikios galimybės, nes būtent dėl geografijos aprašymo ir dinamiškumo ji gali užimti pagrindinį vaidmenį mokymo programoje. Pavyzdžiui:

- ji peržengia ribas: fizines ir žmogiškąsias, mokslines ir menines. Todėl stipri geografija yra tinkama tarpdisciplininei veiklai pradėti ir būti jos pagrindu

- jos platus turinys, kurį keičia, saugo ir perduoda technologijos (t.y. GIS), gali būti novatoriškų mokymo metodų šaltinis tiek klasėje, tiek už jos ribų.

Jų mokymo programų sudarymo kokybė reiškia, kad geografijos mokytojai gali būti puikūs savo dalyko užtarėjai mokyklos mokymo programoje. Jie turi turėti produktyvų, nuolatinį ryšį su dalyku: tai suteikia jiems pasitikėjimą diegti naujoves, reaguoti į netikėtumus ir tuo pačiu išlaikyti aukštus disciplinuoto tyrimo standartus.

požiūriai

„Mokymo programa, jei ji yra tikrai šviečianti, nuves mokinį ne prie numatytų, o prie nenumatytų rezultatų“

James McKernan, pedagogas

„... mokytojai yra esminis elementas nuo kurio priklauso mokymo programos pokyčių sėkmė arba nesėkmė, nes jie gali daryti įtaką

naujovių aiškinimui ir formuoti ją tam tikrais būdais“

John Morgan (nuotraukoje) ir Ben Williamson, „Futurelab“.

kitoks požiūris

geografijos draugijos deklaracija

santrauka

Geografijos draugijos geografijos viziją sudaro šie elementai:

- Geografija yra visą gyvenimą trunkančio „pokalbio“ apie žemę, kaip žmonijos namus, pagrindas. Todėl geografija prisideda prie subalansuoto visų jaunuolių ugdymo mokyklose, kolegijose ir kitose įstaigose.
- Patys jaunuoliai, dirbantys su mokytojais, remdamiesi savo patirtimi ir smalsumu, turėtų būti skatinami padėti formuoti geografijos mokymo programą.
- Esminis geografijos mokymosi rezultatas yra gebėjimas pritaikyti žinias ir konceptualų supratimą naujoje aplinkoje: tai yra, „geografiškai mąstyti“ apie besikeičiantį pasaulį.
- GD tiki geografiniais tyrimais: tai yra, kad mokiniai aktyviai dalyvauja ir tyrinėja, o ne tik pasyviai gauna žinias.
- Geografija mokyklose, kolegijose ir kitose švietimo įstaigose yra susijusi su realaus pasaulio suvokimu ir detaliu apibūdinimu aprašymu. Ji ieško paaiškinimų, kaip veikia pasaulis, ir padeda mums galvoti apie alternatyvias ateities perspektyvas, tai yra „Gyvoji geografija“.
- Lauko darbai, t.y. mokymasis tiesiogiai laukiniame realiame pasaulyje už klasės ribų – yra esminė geografijos ugdymo dalis.
- GD mano, kad mokytojai turi būti atsakingi, tačiau taip pat jie yra savarankiški profesionalai, kurie vadovaujasi ugdymo tikslais ir uždaviniais: jie yra mokymo programų kūrėjai ir dalykų vadovai.

Nuotraukų aprašymai ir autoriai

Šiame leidinyje esančios nuotraukos ir susiję vaizdai svetainėje (www.geography.org.uk/differentview) yra saugomi autorių teisių. Jie yra licencijuoti tik mokomajam naudojimui kartu su „Kitokiu požiūriu“. Kiekvienas, norintis pakartotinai panaudoti ar publikuoti nuotraukas bet kokiais kitais tikslais, nesvarbu, ar jos būtų spausdinamos, ar skelbiamos interneto svetainėje, turi kreiptis į autorių teisių turėtoją dėl leidimo.

viršelis: Oahu vamzdynas, Havajai, 2008 m. © Seth Johnson (hisurfshots@yahoo.com).

4 puslapis: Maldyvai, 2006 m. balandis. Maldyvams, kurių daugiau nei 80 % sausumos yra žemiau nei metras virš jūros lygio, gresia ypač didelis pavojus dėl kylančio jūros lygio.. © Ahmed Zahid (www.ahmedzahid.mv).

6 puslapis (viršuje kairėje): San Marco, Venecija, 2008 m. gegužė.. © Bart Ceuppens (www.bartceuppens.be); (viršuje dešinėje): Butų griovimas Crossbank Road, Toryglen, Glazgas, 2007 m. sausio 21 d. © Jason McAlister (jasonmcalister@hotmail.com); (apačioje kairėje): Pakrantės erozija Skipsea, Jorkšyro Rytų Raidinge, 2007 m. kovas. © Alan Green (mail@greenalan.fnet.co.uk); (apačioje dešinėje): Anksti ryte saulė apšviečia uolas Braiso kanjono nacionaliniame parke, 2005 m. lapkritis. © Rod Irvine (www.flickr.com/photos/rod_monkey/58704989).

8 puslapis: Kinija pagamina 75 % pasaulio žaislų. Ši nuotrauka yra 2004 m. Michael Wolf instaliacijos „Tikroji žaislų istorija“, kurią galima pamatyti adresu www.photomichaelwolf.com/the_real_toy_story, dalis. Nuotrauka © Wolf/LAIF, „Camera Press“ Londonas (www.camerapress.com).

9 puslapis: Doreen Massey nuotrauka © Luke Beaman.

12 puslapis: Piko valanda Didžiojoje centrinėje stotyje, Niujorke, 2008 m. birželis. © Esther Tange (esther_tange@yahoo.com).

14 puslapis: Parkūras, Kembridžas, 2008 m. vasaris. © Daniel Roy Connolly (danielroyconnolly@yahoo.com). Visos teisės saugomos.

16 puslapis (viršuje kairėje): Vaizdo stebėjimo kameros Viktorijos stotyje, Londone, 2005 m. gruodis. © Antonio Martinez Corral (<http://instantes.net>); (viršuje dešinėje): Berniukas, skaitantis ant Payatas šiukšlyno, Kezono miestas, Filipinai (fotografas nežinomas); (apačioje kairėje): Protestas Hitrou oro uosto penktajame terminale, 2008 m. kovo 27 d. © 2008 Bernard Burns (bernard.m.burns@gmail.com); (apačioje dešinėje): Žiemos saulė apšviečia Grand Pier, Weston-super-Mare, 2006 m. lapkritis. © Katherine Jones (www.katherinejones.co.uk).

18 puslapis: Alpinistai Wapta ledynuose žemiau Šv. Nikolajaus kalno, Britų Kolumbija, Kanada, 2006 m. kovas. Aukštis: 2972 m. © Tristan Clements (<http://morealtitude.wordpress.com>, morealtitude@hotmail.com).

20 puslapis (viršuje kairėje): Koh Kut sala, Trato provincija, rytų Tailandas, lietaus sezono metu, 2008 m. rugpjūtis. © Ben Visbeek (visbeek@dds.nl); (viršuje dešinėje): Connell kanjonas, Antarktida, 2007 m. lapkričio–gruodžio mėn., Fuko fondo mokslinių tyrimų ekspedicijos metu.

© Ruth Hollinger, atgaminta gavus Fuchs fondo leidimą (peter@fuchsfoundation.org); (apačioje kairėje): Mažas kanjonas, vedantis į Didįjį kanjoną, Arizona, 2004 m. birželis. © Philip Shane (philipshane@mac.com); (apačioje dešinėje): Maču Pikču, Huanukas, Peru, 2006 m. vasaris.

21 puslapis: Michael Palin nuotrauka © John Swannell.

22 puslapis: Arbatos plantacija netoli Guilino pietų Kinijoje, 2007 m. vasara. © Paul Berry (PBerry5082@aol.com).

24 puslapis (viršuje kairėje): Žemės iškilimas per Kalėdas, nufotografuotas virš Mėnulio horizonto „Apollo 8“ įgulos, 1968 m. gruodžio mėn., pirmą kartą parodant Žemę, kaip ji atrodo iš gilaus kosmoso

(„NASA“); (viršuje dešinėje): Rita ir Suvass Saha iš „Ladywood Road Allotments Association“ (www.flickr.com/photos/ladywoodallotments), 2008 m. „The Daily Telegraph“ konkurso „Geriausias bendruomenės išdėstymas“ nugalėtojai. © „The Daily Telegraph“ (www.telegraph.co.uk), gavus „Ladywood Road Allotments Association“ leidimą; (apačioje kairėje): Medžių pjovimas grandininio pjūkle, Filipinai (fotografas nežinomas); (apačioje dešinėje) Drėkinimo laukai į šiaurę nuo Umatilla, Oregonas, 2008 m. gegužė. © Samuel M. Beebe/Ecotrust (www.ecotrust.org)

26 puslapis: Touaregas, Tenerės dykuma, Nigeris, 2008 m. spalio.
© Alessandro Vannucci (alessandro.vannucci@libero.it).

27 puslapis (apačioje centre): Vakarų Vigne ledynas, Baltistano rajonas, Šiaurės sritys, Pakistanas, 2006 m. rugpjūtis. Aukštis: 5000 m+.
© Ahmad Abdul-Karim (ahmadak@gmail.com); (apačioje kairėje): Sally Taylor fotografija.

29 puslapis: Moksleivius ir mokytojus fotografavo Shaun Flannery ir Barry Crayford pagal geografijos draugijos užduotį (info@geography.org.uk).

Šaltiniai

- Bonnett, A. (2008) „What is Geography?“ Londonas: Sage. 1 p., 28 p.
Dillon, J. ir kt. (2004) „Engaging and learning with the outdoors – the final report of the outdoor classroom in a rural context action research project.“ Nacionalinis švietimo tyrimų fondas (www.nfer.ac.uk).
Gardner, H. (1999) „The Disciplined Mind.“ Niujorkas Simon & Schuster.
Hicks, D. (2007) „Lessons for the future: a geographical contribution“, Geography, 92, 3, 179-188 p.
Jackson, P. (2006) „Thinking geographically“, Geography, 91, 3, 199-204 p.
Johnston, R. (1985) „The Future of Geography“. Londonas: Methuen.
Knight, J. (2008) pranešimas GA metinėje konferencijoje, Guildford, kovo 27 d.
Lambert, D. (2002) cituotas „Unchartered territory“, Times Educational Supplement, lapkričio 8 d, 34-35 p.
Pateikta internete: www.tes.co.uk/article.aspx?storycode=371043.
Ling Wong, J. (2008) „Making diversity real in teaching“, paskaita GA metinėje konferencijoje, Guildford, kovo 28 d.
Massey, D. (2008) „A global sense of place“ pateiktas Oakes, T. ir Price, P. „The Cultural Geography Reader“. Abingdonas: Routledge.
McKernan, J. (2007) „Curriculum and Imagination: Process, theory, pedagogy and action research“. Abingdonas: Routledge.
Morgan, J. ir Williamson, B. (2008) „Enquiring Minds Year 3 Research Report: Schools, knowledge and educational change“. Bristolis: Futurelab (www.enquiringminds.org.uk).
Ofsted (2008) „Geography in Schools – changing practice.“ Pateikiama: www.ofsted.gov.uk, ser. Nr. NR-2008-01.
Palin, M. (2006) kalba pasakyta geografijos veiksnių plano vykdymo pradžioje, kovo 30 d.
Peters, R.S. (1965) „Education as Initiation“. Pradinė paskaita, Londono universiteto Edukologijos institutas.
Toksvis, S. (2008) „There's always a time and a place“, The Sunday Telegraph, vasario 22 d.
Pateikiama: www.telegraph.co.uk/culture/3671261/Sandi-Toksvig-theres-always-a-time-and-a-place.html.
Rose, P. (2008) „I'm a geographer“, Geographical Magazine, 80, 9 p. 5 (karjeros medžiagos priedas).
Self, W. (2008) „PsychoGeography: American gothic“, The Independent, birželio 7 d.
Pateikiama www.independent.co.uk/opinion/columnists/will-self/will-self-psychogeography-841566.html.
Stewart, I. (2008) „I'm a geographer“, Geographical Magazine, 80, 9 p. 5 (karjeros medžiagos priedas).

Geografijos draugija

GD vadovaujasi aiškiais tikslais ir uždaviniais, siekdama ilgalaikio labdaringo tikslo, kuris yra „stiprinti geografijos mokymąsi ir mokymą“.

2008 m. patikėtiniai atnaujino GD plačių tikslų ir siekių viziją:

- GD ir toliau bus pagrindinė geografijos mokytojų dalykinė draugija ir nacionalinis geografijos balsas Anglijoje, skatinantis jos mokymąsi ir mokymą visuose švietimo sektoriuose. GD plėtos ir plės bendradarbiavimą su kitomis dalykinėmis asociacijomis ir mokslo sąjungomis, nacionaline vyriausybe ir jos institucijomis bei visais asmenimis, kurie domisi geografinio išsilavinimo plėtojimu.
- GD siekia, kad prie jos prisijungtų visos mokyklos, kolegijos ir aukštojo mokslo institucijos (AMI) ir aktyviai ieško narių iš kitų šalių, kad sukurtų turtingą ir įvairiapusę specialistų bendruomenę.
- GD bus pirmaujanti į dalyką orientuoto tęstinio profesinio tobulėjimo teikėja, vykdanči įvairius mokymo programų tobulinimo projektus ir rengs aukštos kokybės mokymo turinį, platinamą savo leidiniuose, žurnaluose ir interneto svetainėje. Ji ir toliau plėtos visapusišką pagalbą ir veiklą vaikams ir jaunimui, kad paskatintų domėtis geografija visą gyvenimą.
- GD išliks organizacija, kurioje nori dirbti darbuotojai ir savanoriai: organizacija, kuri yra įsitikinusi savo verte; pasitikinti ir optimistiška; kuri įtraukia visuomenę, o geografiją laiko visiems svarbia vertybe.

Geografijos kokybės ženklas

GD sukūrė kokybės ženklo sistemą, kad dalykų specialistai galėtų kelti geografijos standartus savo mokyklose, prisidedant prie kokybiškos geografijos mokymo ir skatinant lyderystę bei vadybą. Atsižvelgiant į didėjančią pradinį ir vidurinių mokyklų, dalyvaujančių kokybės ženklo sistemoje, skaičių, jos pagrindinis pranašumas yra gebėjimas būti veiksmingu „pokyčių stimulu“ plėtojant geografiją mokykloje. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.geography.org.uk/pgqm (pradinėms mokykloms) arba www.geography.org.uk/sgqm (vidurinėms mokykloms).

Geografijos kokybės ženklo sistema yra VMŠD finansuojamo geografijos veiksmų plano dalis.

„Kitokį požiūrį“ visiškai finansavo geografijos draugija. Apsvarstykite galimybę prisijungti prie GD ir padėkite mums „toliau mokytis ir mokyti geografijos“ dabartines ir būsimas vaikų ir jaunimo kartas.

Galite prisijungti internetu (www.geography.org.uk/join) arba paskambinę žemiau nurodytu numeriu:

Geografijos draugija
160 Solly Street, Šefyldas S1 4BF
Tel.: 0114 296 0088
El. paštas: info@geography.org.uk

© 2009 m. Geografijos draugija
ISBN 978-1-84377-242-2

Šios knygelės tekstinis turinys yra licencijuotas naudoti nekomerciniais, švietimo tikslais. Sukūrė Bryan Ledgard. Anglijoje atspausdinto ir įrišto „Kingsbury Press“

www.geography.org.uk/adifferentview